

Fylkesmannen i Trøndelag

Trööndelagen fylhkenålma

Vår dato:

30.09.2019

Vår ref:

2018/5744

Deres dato:

01.04.2019

Deres ref:

19/511-

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Saksbehandler, innvalgstelefon
Thomas Møller, 74 16 81 26

Høringsuttalelse til NVEs forslag til en nasjonal ramme for vindkraft på land

OED har i brev av 1.april 2019 bedt om innspill til NVEs forslag til nasjonal ramme og til om det bør fastsettes en nasjonal ramme for vindkraft i Norge. Arbeidet med en nasjonal ramme for vindkraft følger opp omtalen i energimeldingen (Meld. St. 25 (2015-2016)) som Stortinget sluttet seg til våren 2016 (Innst. 401 S (2015-2016)).

Fylkesmannen har tatt en grundig vurdering av forslag til Nasjonal ramme for vindkraft ut ifra de fagområdene vi ivaretar. Dette inkluderer bl.a. reindrift, og vedrørende dette temaet gjør vi spesielt oppmerksom på at Fylkesmannen i Trøndelag (FMTL) har forvaltningsansvar for reindrift utover fylkets egne grenser. Dette gjelder foruten områdene i Trøndelag, også område 56 Nordre Hedmark og område 57.6 Gudbrandsdalen.

Fylkesmannen i Trøndelag konkluderer med følgende:

Fylkesmannens mener er at dersom det skal utarbeides en Nasjonal ramme så bør denne utarbeides samlet for alle former for fornybar kraftproduksjon og ikke bare for vindkraft.

Videre mener Fylkesmannen at det ikke bør gis nye konsesjoner til vindkraft i Trøndelag før eksisterende gitte konsesjoner er utbygd, og en ser den samlede virkningen av disse.

Kunnskapsgrunnlaget som foreligger per i dag knyttet til virkningene fra vindkraftanlegg vurderes som utilfredsstillende på de fleste fagområdene, og det bør ikke gis nye konsesjoner før dette er vesentlig forsterket. Omfanget av eksisterende og konsesjonsgitte vindkraftanlegg i Trøndelag er betydelig. Det synes som om virkningene av disse – enkeltvis og samlet - på landskap, biologisk mangfold, reindrift og folkehelse i Trøndelag allerede tilsier at det ikke kan tilrås nye store områder for vindkraft i fylket.

Fylkesmannens konkluderer videre med, at det etter en samlet vurdering, hefter betydelig tvil til hvorvidt områdene som er utpekt i Trøndelag er egnet for vindkraftutbygging. Dette, sammenholdt med de allerede mange innvilgede konsesjonene i Trøndelag, tilsier at det ikke bør innvilges konsesjon for nye vindkraftanlegg på land i Trøndelag i overskuelig fremtid.

Fylkesmannen i Trøndelag tilrår på denne bakgrunn at de fire områdene; Namdal, Indre Sør-Trøndelag, Grenseområde Trøndelag og Møre og Nordre Hedmark tas ut av Nasjonal ramme for vindkraft på land.

Oppsummering

Samlet sett har Fylkesmannen i Trøndelag mange vurderinger knyttet til forslaget til Nasjonal ramme for vindkraft på land, og uttalelsen er totalt sett omfattende. De mest sentrale vurderingene er oppsummert her punktvis. For nærmere bakgrunn for de enkelte punktene viser vi til vedlegg med faglig grunnlag for vurderinger og konklusjon.

Fylkesmannen oppsummerer gjennomgangen av forslag til nasjonal ramme for vindkraft i følgende hovedpunkter:

1. Fylkesmannen mener at utbygging av vindkraftanlegg på land ikke må vurderes isolert, men må ses i sammenheng med behov og muligheter innen hele den fornybare el-kraft sektoren. Fylkesmannen i Trøndelag er i tvil om en nasjonal ramme som foreslått er et hensiktsmessig redskap, og peker på at en nasjonal ramme heller burde utarbeides samlet for alle former for fornybar kraftproduksjon og ikke bare for vindkraft.
2. Fylkesmannen som landbruksmyndighet er kritisk til NVEs vurdering av at det ikke er behov for styrking av kunnskapsgrunnlaget innenfor temaet landbruk og mener at virkningene for landbruket må vurderes i et bredere perspektiv enn bare temakart over verdifull dyrka og dyrkbar mark og særlig verdifulle beiteressurser. Det foreligger generelt lite forskning på hvordan vindkraftverk påvirker landbruksnæringen. Fylkesmannen mener at grunnlaget for å vurdere negative virkninger for landbruket i Trøndelag dermed blir for tynt. For å kunne ta stilling til faktisk egnethet for konkrete arealer innenfor de utpekte områdene er det viktig å ta utgangspunkt i et godt, riktig og oppdatert kunnskapsgrunnlag.
3. De 3 utpekte områdene i Trøndelag utgjør for en stor del sammenhengende naturområder uten tyngre tekniske inngrep med en rekke større og mindre verneområder. De ligger i sentrale områder for både samisk reindrift og i sentrale villreinområder. Områdene har i tillegg betydelige regionale og nasjonale friluftslivsinteresser og har over store deler et naturmangfold som er mangelfullt kartlagt. Områdene har vesentlige kunnskapsmangler når det gjelder naturverdier, noe som skyldes relativ lite arealpress fra andre samfunnsinteresser og dermed lite behov for kunnskap inntil nå.
4. Landskap er en viktig del av begrepet naturmangfold slik det er definert i naturmangfoldloven. Trøndelagskysten med sine lanskapsregioner er under sterkt press fra allerede gitte vindkrafttillatelser og tålegrensen kan stå i fare for å overstiges. Ut fra en landskapskapsfaglig vurdering bør det ikke innvilges ytterligere konsesjoner på land i Trøndelag før allerede konsesjonsgitte kraftverk er utbygd eller lagt bort.

5. Det kan bygges ut og produseres nærmere 7 TWh vindkraft i Trøndelag pr. dato. Det utgjør opp mot 1/3 av alle vindkrafttillatelser som er gitt i Norge til nå, på til sammen 23 TWh. I tillegg peker forslaget til Nasjonal ramme ut tre nye store områder for vindkraftproduksjon i Trøndelag. Gjennomførte og planlagt vindkraftverk i Trøndelag har stort sett hatt lokal politisk tilslutning, men Fylkesmannen mener at den samlede virkningen etablerte og planlagte vindkraftverk har på landskapskvaliteter og biologisk mangfold langs Trøndelagskysten tilsier at det ikke er grunnlag for å peke ut nye store områder for prioriterte utbygginger fremover.
6. Potensialet for bedre utnyttelse ved oppgradering av eksisterende vannkraftanlegg bør gis høyere prioritet enn store vindkraftutbygginger på land, for eksempel gjennom at vannkraft gis de samme økonomiske rammevilkår som vindkraft. Det er viktig at allerede utførte inngrep i form av vannkraft utnyttes optimalt for å spare nye inngrep i landskapet og naturen.
7. Det er behov for ytterligere forskning for å kunne si noe om de langsiktige konsekvensene vindmølleanlegg vil ha for folkehelsen. Det burde vært tatt stilling til hvorvidt utbygging av store arealer i for eksempel Trøndelag vil gi tyngre konsekvenser enn ved utbygging av mindre arealer, også sett opp mot allerede innvilgede konsesjoner. I kunnskapsgrunnlaget savnes vurderinger av konsekvenser for folkehelsen blant den samiske befolkning /reindriftsutøvere.
8. Fylkesmannen mener det vil være uheldig dersom det ikke stilles tydelige krav om at anbefalte støygrenser i nasjonale retningslinjer for støy i arealplanlegging skal overholdes og at dette ikke skal være et tema som fylkesmannen skal ivareta på lik linje med annen støyproblematikk.
9. Tilstrekkelig drikkevann som ikke er forurenset er viktig for god folkehelse og det er et nasjonalt mål å beskytte drikkevannskilder. Fylkesmannen mener kunnskapsgrunnlaget om virkninger for drikkevann bør oppdateres og legges til grunn i NVEs vurdering av områder for utbygging av vindmølleparker.
10. Vindkraftutbygging innenfor, eller på grensa til, det sørsamiske reinbeiteområdet og konsesjonsområde for sørsamisk reindrift i Trollheimen kan være i strid med det rettslige vernet for den samiske befolkningen og reindriftsnæringa, og de forpliktelser og den før var-tenkning som følger av bl.a. Grunnloven § 108, FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter (artikkel 27) og ILO-konvensjonen nr. 169 om urfolks rettigheter.
11. Det er vanskelig å se logikken i at villreinområdene har fått hard eksklusjon samtidig som NVE har vurdert sørsamiske reindriftsområder som særlig egnet til landbasert vindkraft. Fylkesmannen mener at den avgjørende betydning som sørsamisk reindrift har for sørsamisk kultur og språk, taler for at den sørsamiske reindriften ikke må få en lavere vernestatus enn villrein.
12. Fylkesmannen vurderer at det ikke kan tillates nye vindkraftanlegg i/på grensen til reindriftsområder, før den samlede virkningen av alle inngrep er veldokumentert. I den sammenheng må det også foreligge dokumentert kunnskap som trykker at nye tillatelser faktisk er innenfor tålegrensen for en bærekraftig reindrift.
13. Fylkesmannen vurderer at de områder som berører samisk og ikke-samisk reindrift i forslag til nasjonal ramme for vindkraft, må tas ut. Dvs. hele område 45 og hele område 56. I tillegg

må de deler av områdene 46 og 47 som berører hhv. Trollheimen sijte, Gåebrien sijte, Saanti sijte og Fæmund sijte tas ut. Slik Fylkesmannen vurderer det, vil etablering av landbasert vindkraft i disse områdene ikke være forenelige med en fortsatt bærekraftig utøvelse av reindrift.

Med hilsen

Frank Jenssen
fylkesmann

Mari Mogstad
avdelingsdirektør
Kommunal- og justisavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Saksbehandlere:

Kommunal og justis: Thomas Møller – 74 16 81 26

Klima og miljø: John Haugen – 71 16 81 95

Landbruk: Aino Holst Oksdøl – 74 16 82 00

Helse og omsorg: Ann Marit Kristiansen – 74 16 82 14

Reindrift: Ola Marius Amdal – 74 13 80 56

Reindrift: Camilla Knutsen – 73 19 93 89

Vedlegg

- 1 Faglig grunnlag for vurderinger og konklusjon i Fylkesmannen i Trøndelag sitt hørings svar til nasjonal ramme for vindkraft på land

Kopi til:

Trøndelag fylkeskommune Fylkets hus, Postboks 2560 7735 STEINKJER